

Český svaz ochránců přírody

Základní organizace Orlice

Lhotecká 179, 500 09 Hradec Králové 9
Tel./fax 495 591 633

20 let ZO ČSOP Orlice 1988-2008

Výroční zpráva

za rok 2008

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Adresa pro poštovní styk :	Český svaz ochránců přírody, ZO Orlice, Lhotecká 179, 500 09 Hradec Králové 9.
Telefon / fax :	495 591 633, 604 751 265 (mobil – předseda ZO Orlice)
e-mail :	orlice@razdva.cz , adam.zaruba@krnovice.cz
www :	http://www.krnovice.cz/csop
Předseda ZO :	Ing. Adam Záruba
Hospodář :	Ing. Jitka Kuthanová
3. člen výboru :	Ing. Václav Záruba
Revizor :	Jana Kopecká

2. Z HISTORIE ZO ORLICE

Členové ZO se od vzniku základní organizace v roce 1988 aktivně podílí na ochraně přírody a krajiny jak prováděním praktických prací, tak poskytováním informací pro nejširší veřejnost z oblasti ochrany přírody a životního prostředí obecně. Řadu let je ZO zapojena do správních řízení v případech, kdy dochází k zásahům do významných přírodních celků, zeleně nebo kde by mohlo dojít k újmě na životním prostředí. Podobně se podílí na připomínkování různých územně plánovacích a strategických podkladů a dokumentů na úrovni města Hradce Králové, Královéhradeckého kraje i celé České republiky a rovněž se účastní procesů EIA na některé z hlediska životního prostředí významné záměry. V posledních letech je ZO ČSOP Orlice jedním ze zakládajících subjektů Podorlického skanzenu v Krňovicích.

Z činností prováděných v minulosti i současnosti lze namátkou jmenovat například:

- péče o zeleň
- péče o chráněná území
- péče o bojiště války 1866 na Chlumu
- zapojení do celostátního programu ČSOP „akce Jilm“
- péče o labutě v Hradci Králové
- provádění těžebních a pěstebních prací v málo přístupných a cenných oblastech Krkonošského národního parku (zpravidla tam, kde by běžná technika a těžební postupy způsobovaly ekologické škody) - těžby kůrovcových kalamit a usychajících lesních hran v oblasti Lvího dolu, Pomezních Bud apod.; k přibližování dřeva sloužila např. i historická technologie skluzů.
- opravy památek lidové architektury ve východních Čechách
- ZO se stala zakládajícím členem výrobního družstva zaměřeného na zpracování dřevní hmoty (s vlastní pásovou pilou pro výrobu atypického řeziva pro opravy památek, pořez přesílených a dlouhých výřezů)
- informační podpora výstavby dřevěných roubených domů
- spolupráce při výstavbě skanzenu lidové architektury v Krňovicích
- aktivní účast na mapování a záchranném programu zaměřeném na staré a krajové odrůdy ovocných dřevin
- aktivity proti záměru spalovny v Opatovicích nad Labem a účast ve správních řízeních a dalších rozhodovacích procesech
- zemědělská činnost a chov ovcí
- provoz Ekocentra Orlice v Podorlickém skanzenu v Krňovicích aj.

3. ČINNOST ZÁKLADNÍ ORGANIZACE ORLICE V ROCE 2008

3.1. PODORLICKÝ SKANZEN KRŇOVICE

HISTORIE A POPIS AREÁLU

ZO ČSOP Orlice je jedním z iniciátorů vybudování skanzenu lidové architektury a muzea vesnice pro region východních Čech. Důležitost a vhodnost výstavby skanzenu vyplynula z dlouholeté činnosti při ochraně památek a z mnoha cest po kraji, kdy téměř před očima mizí staré dřevěné objekty značné historické hodnoty. Kromě ZO ČSOP Orlice z Hradce Králové je dalším ze zakladatelů firma Dřevozpracující družstvo¹. Výstavba skanzenu se stala dominantní a nejdůležitější náplní práce členů ZO ČSOP Orlice.

První záměry vzniku skanzenu, který by mapoval architekturu regionu Královéhradecka, pocházejí z roku 1998. Areál měl vzniknout v obci Bělečko ležící cca 8 km jihovýchodně od Hradce Králové. Díky negativnímu postoji tehdejšího obecního úřadu v Býšti (pod který Bělečko spadá) i později vzniklého Pardubického kraje (Bělečko leží těsně za hranicí Královéhradeckého kraje) však bylo nutné záměry přehodnotit. Začalo nové hledání vhodného místa. To bylo nalezeno v obci Krňovice, která je součástí města Třebechovice pod Orebem. Záměr byl přijat jak původními majiteli pozemků, tak městským úřadem v Třebechovicích p. Orebem. Ani zde však nebyla cesta k realizaci přímá. „Péče“ věnovaná některými úředníky projektové dokumentaci oddálila realizaci projektu nejméně o půl roku. Až v roce 2002 započaly práce na vlastní realizaci staveb.

Historické stavby ve skanzenu jsou stavěny jednak formou replik podle dochované dokumentace nebo přenášením původních historických staveb do skanzenu. Z existujících staveb je třeba zmínit následující:

- **Zájezdní hostinec „Na Špici“ z Hradce Králové.** Jedná se o repliku zájezdního hostince, který stával až do 20. let 20. století na Pražském Předměstí. Budova byla zhotovena podle dobových fotografií a mírně zmenšena a přizpůsobena potřebám skanzenu. Je zde umístěn vstup do skanzenu s pokladnou, výstavní prostory a své sídlo zde má také Ekocentrum Orlice. Investorem objektu je ZO ČSOP Orlice
- **Areál „Polabského statku“** slouží především jako správní a technické zázemí skanzenu a není součástí jeho expozic. Předlohou vlastní budovy „statku“, která je novostavbou, je typický patrový statek polabského typu (jedním z posledních dochovaných je Šrámkův statek v Hradci Králové - Pileticích). Součástí areálu polabského statku jsou dvě stodoly. **Roubená stodola z Ledců** slouží jako depozitář skanzenu. Druhá **stodola** pochází z **Klášteřce nad Orlicí** a slouží jako provozní budova. Součástí areálu bude v budoucnu také zděný špýchar a kamenná brána.
- **Kočárovna** je příslušenstvím zájezdního hostince „Na Špici“. Dříve se zde „garážovaly“ kočáry a povozy a svému původnímu účelu slouží tato stavba víceméně i v současné době ve skanzenu. Je zde umístěna expozice dopravních prostředků a zemědělských strojů.
- **Roubená škola ze Všestaru u Hradce Králové**, která je v současné době ve výstavbě, je zatím největší stavbou, jež byla do skanzenu přenesena z původního umístění. Budova byla vystavěna cca v polovině 18. století a jako

¹ Dřevozpracující družstvo vzniklo ze ZO ČSOP Orlice oddělením hospodářské činnosti neochranářského charakteru (truhlářská výroba, výstavba roubených domů a tehdy i opravy dřevěných historických památek apod.) dle požadavků sněmu ČSOP.

škola fungovala v letech 1767 – 1770. Předtím i později sloužila jako obytný dům. Do skanzenu byla přesunuta v roce 2006. Investorem stavby je ZO ČSOP Orlice

- **Špýchary ze Semechnic u Opočna a z Prasku u Nového Bydžova** jsou prvními přenesenými stavbami, které našly ve skanzenu své nové místo. V obou z nich jsou umístěny expozice a oba se stanou v budoucnu součástí menší zemědělské usedlosti. Investorem špýcharu z Prasku je ZO ČSOP Orlice.
- **Sušárna ovoce** je přesnou a zcela funkční replikou původní sušárny ze **Semechnic u Opočna**. První ovoce se zde zkušebně sušilo na sklonku léta 2007.
- Dalšími důležitými stavbami, které jsou v současné době připravovány jsou **vodní mlýn a replika kovárny – obojí z Bělče nad Orlicí**.

Mezi drobné stavby patří např. kopie kapličky z Humburk postavená v roce 2008. Stavby jsou doplňované dobovými expozicemi ze života jejich obyvatel, expozicemi řemesel, pracovních nástrojů, náradí i strojů běžných v životě minulých generací. Součástí expozice skanzenu bude v budoucnu i objekt bývalé lednice u restaurace v Krňovicích. Stavba sloužila k celoročnímu uchování ledu, který byl získáván ze zamrzlých ramen řeky Orlice v zimním období. Budova lednice je památkově chráněna a je majetkem města Třebechovice pod Orebem.

VÝSTAVBA A AKTIVITY VE SKANZENU V ROCE 2008

ZO ČSOP Orlice se v roce 2008 výrazně podílela na výstavbě a provozu Podorlického skanzenu v Krňovicích. Jednak probíhala dostavba roubeného objektu hospody Na Špici, ve kterém je umístěno ekocentrum ZO ČSOP Orlice (Ekocentrum Orlice) a hlavní vstup do skanzenu s pokladnou. Probíhaly zejména dokončovací práce v interiérech a bylo zahájeno kolaudační řízení celé stavby. Na dokončení Ekocentra byla získána dotace z grantového programu Královéhradeckého kraje. Další důležitou akcí bylo pokračování obnovy historické roubené školy ze Všestar. Zatímco v roce 2007 probíhaly přípravné práce na dokumentaci pro stavební povolení (územní rozhodnutí bylo získáno již v roce 2006), v roce 2008 byla zahájena vlastní stavební obnova. Počátkem roku probíhalo stavební řízení a byly zajišťovány finanční prostředky na stavbu. Vlastní realizace I. etapy byla zahájena v červnu terénními úpravami a zahájením prací na základech stavby. I. etapa byla dokončena v říjnu položením střešní krytiny. Dokončení objektu školy je plánováno na rok 2009 v závislosti na zajištění finančních prostředků. Rovněž obnova školy byla z části zajištěna z dotace Královéhradeckého kraje a také s pomocí grantového příspěvku z Fondu T-Mobile.

Kromě stavebních aktivit ZO ČSOP Orlice spolupracuje také na vlastním provozu skanzenu. V roce 2008 tuto práci spoluzajišťovali 2 zaměstnanci ZO ČSOP Orlice a také členové – dobrovolníci. Mimo běžný provoz byla ZO ČSOP Orlice organizátorem Dne Země v Podorlickém skanzenu, který se konal v dubnu (byla představena činnost naší organizace za dobu 20 let své existence, představeny naše současné aktivity, pro návštěvníky byly připraveny soutěže či prezentace výrobků Fair Trade) a výstavy tradičních odrůd ovoce, která se konala v říjnu. Kromě toho byla naše ZO spoluorganizátorem dalších tematických akcí pro návštěvníky skanzenu – jarmarku (květen), dne starých strojů (červenec), dne dřeva (srpen) či dne lnu a vlny (září) spojeného s ukázkou sušení ovoce v historické sušárně ovoce ze Semechnic. Celkem navštívilo Podorlický skanzen na rok 2008 cca 7000 návštěvníků.

Na počátku turistické sezóny vydala ZO ČSOP Orlice 2 druhy pohlednic, každý v nákladu 500 ks a v prosinci bylo realizováno již třetí vydání informačního letáku o skanzenu v nákladu 15 000 výtisků.

3.2. EKOCENTRUM ORLICE

Od roku 1998 provozujeme ekocentrum, které se specializuje na poskytování informací týkajících se životního prostředí nejširší laické i odborné veřejnosti a v posledních letech i na environmentálně vzdělávací aktivity. Od roku 2007 je jeho oficiální název „Ekocentrum Orlice“ a sídlí v budově zájezdního hostince „Na Špicí“. Jedná se o volnou repliku zájezdního hostince, který stával až do 20. let 20. století v Hradci Králové na Pražském Předměstí. V objektu je k dispozici kancelář (která zatím není plně využívána), sál s příslušenstvím (vybavená kuchyňka) pro cca 50 – 60 osob vhodný pro pořádání osvětových, vzdělávacích a společenských akcí a informační kancelář, která slouží zároveň jako pokladna skanzenu. Vzhledem k tomu, že využitelnost budovy je mnohem širší (akce pořádané ZO ČSOP Orlice prostory zdaleka plně nevytíží), počítáme s nabídkou prostor i pro další organizace a zájemce, zejména pro akce spojené s ochranou přírody a životního prostředí (v roce 2008 tuto nabídku využily např. odbory životního prostředí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a Magistrátu města Hradce Králové, komise pro životní prostředí rady města HK, město Třebechovice pod Orebem a další). Výstavba a vybavení budovy Ekocentra Orlice probíhala mj. i za finanční podpory Královéhradeckého kraje, s dotací z programu LEADER ČR (Ministerstvo zemědělství) a z projektu Dřevo 2007 (ÚVR ČSOP + LČR s.p.).

Pro provoz Ekocentra Orlice a chod ZO ČSOP Orlice bylo nutné již v roce 2007 přistoupit k profesionalizaci naší ZO a přijetí jednoho pracovníka do trvalého pracovního poměru. V roce 2008 byl zaměstnán na poloviční úvazek další pracovník. Značná část naší činnosti je však i nadále založena na dobrovolné práci členů ZO. Z těchto důvodů se řadíme spíše mezi malá ekocentra specializovaná zatím zejména na ekologické poradenství a spíše práci s obyvatelstvem dospělým a dospívajícím. Od roku 2007 jsme však, v souvislosti s dokončením nové budovy ekocentra a s profesionalizací, začali své aktivity rozšiřovat.

Většinou jsou zájemcům z řad nejširší veřejnosti poskytovány obecné informace o životním prostředí a ochraně přírody, s důrazem na informace o činnosti ČSOP a jeho programech (Místo pro přírodu, Zvíře v nouzi, Živá zahrada apod.). Specializujeme se dále na poradenskou činnost pro zájemce z řad občanských sdružení a aktivních občanů, která spočívá v konzultacích problémů spojených s účastí ve správních řízeních a dalších rozhodovacích procesech (problémy procesní i odborné). Důležité je i zprostředkování kontaktů, informace o záchranných stanicích pro živočichy apod.. Řada dotazů a žádostí o pomoc či informace je vyřizována osobně – zejména přímo v Ekocentru, v některých případech jsou nutné i výjezdy. Většina informací je však podávána telefonicky či po e-mailu. Podávání informací se vztahuje i na sdělovací prostředky a spočívá jednak v informování o vlastních akcích nebo v podávání vyjádření k různým aktuálním záležitostem, kdy se na nás novináři zpravidla obracují sami.

Ekocentrum se věnuje také propagaci dřeva jako stavebního materiálu. Dřevostavby, které chápeme jako environmentálně příznivé stavby s minimálními energetickými nároky jak na zajištění stavebních materiálů, tak na vlastní provoz, znamenají nový trend ve stavitelství. Stále jsou však v lidech zakořeněné různé, zpravidla hanlivé, mýty a pověry o stavbách ze dřeva. Ekocentrum se stará o propagaci dřeva jako ekologicky čistého stavebního materiálu. Důraz je kladen na zpracování dřevní hmoty blízko místa jejího vzniku. K těmto účelům využíváme vlastní, již dříve zpracované materiály.

Pro nejširší veřejnost jsme v roce 2008 pořádali řadu akcí, z nichž zmínit lze tematické akce ve skanzenu připravené ve spolupráci s Dřevozpracujícím družstvem – jednalo se o akce zaměřené na historickou techniku, stavění ze dřeva, zpracování lnu a vlny apod. V dubnu proběhla již každoroční akce ke Dni Země a v říjnu výstava tradičních odrůd ovoce (viz výše).

Rozšiřující se aktivitou je environmentální výchova dětí a mládeže. Ta probíhá přímo ve skanzenu a v jeho okolí jednak v návaznosti na prohlídky skanzenu, kde je představován vývoj zemědělství, techniky, krajiny apod.. Rozšiřují se však i programy zaměřené přímo na environmentální výchovu. Připraveny jsou poznávací stezky lesem pro školní třídy zaměřené na

ekologický význam lesa a poznávání základních druhů rostlin, stromů a dalších přírodnin (formou soutěže). V tomto směru je velkou výhodou kvalitní přírodní zázemí skanzenu a ekocentra. Velký zájem ze strany dětí je i o hospodářská zvířata chovaná v areálu skanzenu (ovce, od r. 2007 i kůň). V roce 2008 jsme zahájili i programy pro školní třídy zaměřené na zpracování přírodních surovin – lnu a vlny, kdy děti mají možnost si přímo vyzkoušet náročnost prací směřujících k získání základních potřeb, jako např. ošacení. Celkově se v roce 2008 naši pracovníci věnovali cca 50 školním či táborovým kolektivům. Do budoucna počítáme s rozšířením našich vzdělávacích programů.

3.3. ÚČAST VE SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍCH A DALŠÍ OBDOBNE AKTIVITY

SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

V roce 2008 pokračovala intenzivní účast ZO ČSOP Orlice ve správních řízeních podle §70 zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny. **Celkem jsme se v roce 2008 přihlásili do 29 správních řízení.** Kromě toho jsme byli účastníky několika dalších řízení, která byla zahájena v roce 2007 a pokračovala i v roce 2008, kdy bylo také vydáno rozhodnutí (tato řízení byla vykázána v loňské výroční zprávě).

Předmětem řízení, v nichž jsme se účastnili v roce 2008, bylo převážně povolování kácení dřevin na území města Hradce Králové z důvodu výstavby a dalších činností, dále jsme se v menší míře účastnili územních řízení (rovněž v Hradci Králové) či několika řízení o povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (též v Hradci Králové). V rámci několika těchto řízení bylo dosaženo řady pozitivních výsledků (zejm. neudělení výjimky pro zástavbu cenné lokality Na Plachtě v Hradci Králové či uložení nadstandardní náhradní výsadby za pokácenou zeleň v několika případech), v jiných jsme vystupovali spíše jako pozorovatelé. V roce 2008 jsme se také výrazněji zapojili do řízení směřujících k vyhlášení či zrušení ochrany památných stromů. Ve dvou případech byly z našeho podnětu vyhlášeny památné stromy, což považujeme za významný úspěch v ochraně hodnotné zeleně v okrese Hradec Králové. Jednalo se o zcela mimořádný jasan ztepilý u silnice z Čistěvsí do Máslojed, rostoucí na území krajinné památkové zóny Bojiště války 1866 na Chlumu, který doposud unikal pozornosti ochrany přírody. Ve druhém případě se jednalo o dub letní na návsi v Bělči nad Orlicí, který doplnil již vyhlášený památný dub v sousedství. V aktivitách týkajících se vyhlásování památných stromů budeme rozhodně i nadále pokračovat, neboť máme vytypovanou řadu dalších vhodných jedinců v Hradci Králové a okolí.

Stručný přehled řízení, kterých jsme se účastnili je uveden v následující tabulce (jedná se o řízení zahájená v roce 2008):

Tab. 1 Přehled správních řízení, kterých se účastnila ZO ČSOP Orlice v roce 2007 (řízení zahájená v roce 2008)

Účast ZO ČSOP Orlice ve správních řízeních celkem:		29 případů
Z toho:	Řízení o povolení kácení dřevin	18 případů
	Řízení o povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů	4 případy
	Územní řízení	2 případy
	Řízení o vyhlášení či rušení ochrany památných stromů (2x vyhlášení z našeho podnětu , 3x rušení*)	5 případů

*) z vlastního podnětu orgánu ochrany přírody

ÚČAST V EIA A SEA

V roce 2008 jsme se účastnili celkem 3 procesů posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA). Ve všech případech se jednalo o připomínky k oznámení záměru a proces posuzování budeme i nadále sledovat (ve dvou případech se jednalo o posuzování záměru rychlostní komunikace R11 (úseky Jaroměř-Trutnov a Trutnov-státní hranice) a v jednom případě o záměr logistického centra v Hradci Králové – Březhradě).

STRATEGICKÉ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

K územně plánovacím a strategickým dokumentům jsme v roce 2008 své připomínky nepodávali. Klíčovým dokumentem, který však budeme sledovat jsou připravované zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje. Kromě toho dlouhodobě sledujeme probíhající změny územního plánu města Hradec Králové.

3.4. PROJEKTY REALIZOVANÉ V ROCE 2008

V roce 2008 bylo realizováno celkem 5 projektů, na které byla získána podpora z různých grantových programů v celkové výši 745 000,- Kč. Hlavními aktivitami byla dostavba objektu Ekocentra Orlice a obnova historického objektu roubené školy ze Všestar ve Skanzenu. Přehled projektů je uveden v následující tabulce:

Tab. 2 Přehled projektů ZO ČSOP Orlice

Přehled grantových projektů, které ZO ČSOP Orlice realizovala v roce 2008			
Název (nositel grantového programu)	Začátek projektu	Ukončení projektu	Náplň projektu
Ochrana biodiverzity – krajové odrůdy ovocných dřevin (ÚVR ČSOP).	02/2008	11/2008	Realizace programu záchrany starých a krajových odrůd ovocných dřevin v Podorlickém skanzenu v Krňovicích (pokračování dlouholeté činnosti).
Obnova roubené školy ze Všestar u Hradce Králové v Podorlickém skanzenu (Královéhradecký kraj).	06/2008	11/2008	Stavební obnova přenesené roubené školy ve skanzenu – I. etapa (základy, roubené konstrukce, zastřešení stavby)
Obnova roubené školy ze Všestar u Hradce Králové v Podorlickém skanzenu (Fond T-Mobile).	07/2008	r. 2009	Stavební obnova přenesené roubené školy ve skanzenu – I. etapa (základy, roubené konstrukce, zastřešení stavby)
Ekocentrum Orlice – dostavba budovy ekocentra (Královéhradecký kraj)	04/2008	12/2008	Dostavba budovy Ekocentra Orlice v Podorlickém skanzenu v Krňovicích.
Ekocentrum Orlice v Podorlickém skanzenu v Krňovicích – působení na veřejnost (Královéhradecký kraj)	04/2008	r. 2009	Environmentální výchova a osvěta dětí i dospělých, provoz ekocentra ZO ČSOP Orlice.

3.5. KRAJOVÉ ODRŮDY OVOCNÝCH DŘEVIN

Program záchrany krajových odrůd ovocných dřevin pokračoval v roce 2008 zejména údržbou školky ovocných dřevin i již vysázených sadů a alejí ve skanzenu a v jeho okolí. Další rozšiřování sadů a stromořadí proběhlo v menší míře, vzhledem k tomu, že v minulých letech byly do značné míry vyčerpány prostorové možnosti. Stávající školka je pravidelně udržována (pletí, zalévání, roubování podnoží, stříhání stromků,...).

Rok 2008 byl na rozdíl od roku předchozího příznivější z hlediska výskytu škůdců. Nedošlo tak ke škodám na vysázených dřevinách jako v roce 2007. Problematické bylo zejména napadení mšicemi, které zpomalilo a zdeformovalo růst řady stromků.

Vzhledem k tomu, že většina sazenic ve školce již dosáhla takového vzrůstu, kdy v blízké budoucnosti vyvstane problém s jejich přesazováním a pro stoprocentní využití v areálu a okolí skanzenu nemáme prostor ani kapacity, přistoupili jsme i v roce 2008 k nabídce stromků také pro jiné zájemce. Cca 25 sazenic tak bylo poskytnuto zájemcům k obnově sadů a zahrad v širším okolí. Daří se nám tak přispívat k rozšiřování původních odrůd ovocných stromů do krajiny i v jiných místech v regionu.

3.6. CHOV OVCÍ A ZEMĚDĚLSKÁ ČINNOST

V rámci skanzenu v Krňovicích je provozován chov ovcí, které jsou v majetku ZO ČSOP Orlice. Hlavním účelem je údržba přilehlých travnatých pozemků pastvou a využití sena získaného na pozemcích v Krňovicích i jinde. Pro chov je zajištěn pravidelný veterinární dohled. V průběhu roku 2008 byl počet chovaných kusů snížen na 7. Ke stávajícímu stádu byl zakoupen čistokrevný chovný beran plemene valaška.

Ve větší míře byla provozována zemědělská činnost na pozemcích v okolí skanzenu, které jsou v majetku Dřevozpracujícího družstva. Jedná se zejména o produkci sena. Část získaného sena byla prodána, čímž se vrátily alespoň zčásti náklady na posekání luk, usušení a sklizení sena. Pro následující roky počítáme se získáním zemědělských dotací na obhospodařování těchto pozemků. V případě některých pozemků jsou vážnou překážkou pro jejich plnohodnotné užívání i bezproblémové udržování v odpovídajícím stavu velmi nevýhodné „zdeděné“ nájemní smlouvy uzavřené původním majitelem pozemků.

Kromě ovcí je v areálu skanzenu chován kůň plemene slezský norik, který není v majetku ZO ČSOP Orlice. Do budoucna je uvažováno o zřízení chovů dalších tradičních hospodářských zvířat, které skanzen oživí, a které budou sloužit i pro účely environmentální výchovy (což bude vhodné zejména pro návštěvníky z řad městských dětí).

3.7. LABUTĚ V HRADCI KRÁLOVÉ

I v roce 2008 pokračovala péče ZO ČSOP Orlice o labutě ve městě Hradec Králové prováděná ve spolupráci s Magistrátem města Hradce Králové a ZO ČSOP Jaro Jaroměř (záchrannou stanicí pro handicapované živočichy). Tato spolupráce pokračuje i nadále.

V zimním období je prováděno dokrmování labutí zrním (ječmen a pšenice), které nebylo v zimě 2007/2008 tak rozsáhlé jako v předchozích letech vzhledem k jejímu velmi mírnému charakteru. Uhynulí ani poranění jedinci nebyli zaznamenáni. Stejně jako v letech předešlých se projevovalo i v zimě 2007/2008 krmení ze strany obyvatel města. Lze konstatovat, že i v roce 2008 bylo minimum případů krmení ptáků nevhodnou stravou – velmi dobře se osvědčují instalované informační panely a letáky. Ke konci roku 2007 jsme připravili aktualizaci a opravu informačních panelů (umístěných na obou březích na nábřežích u lázní, u Novákových garáží a v Jiráskových sadech), které po čtyřech letech již byly ve špatném stavu a neaktuální. Obnova proběhla na jaře roku 2008. Péče o labutě i oprava informačních cedulí byla financována odborem životního prostředí Magistrátu města Hradec Králové.

3.8. PROJEKT REVITALIZACE DROBNÉHO VODNÍHO TOKU A SLEPÝCH RAMEN ORLICE U KRŇOVIC

V roce 2008 byly zahájeny práce na přípravě projektu revitalizace drobného vodního toku a slepých ramen Orlice u Krňovic (v podobě úvodních studií byl projekt zahájen již v roce 2006, oproti původním představám však byl mírně upraven). Jedná se o vodní tok a slepá ramena v bezprostředním okolí Podorlického skanzenu. Cílem je zlepšení stavu a vzhledu krajiny a přírodních prvků v okolí skanzenu, zvýšení biodiverzity a v neposlední řadě vytvoření

potřebného zázemí pro skanzen (zejména vodního hospodářství pro připravovaný vodní mlýn z Bělče nad Orlicí). Součástí je obnova dnes nefunkčního drobného vodního toku spojená s odtrubněním jeho části zatrubněné počátkem 80. let minulého století v rámci nevhodných melioračních úprav, vybudování soustavy tůní, odstranění sedimentu a odpadu ze slepého ramene či výsadba zeleně. Největší z nově vytvořených tůní bude zároveň sloužit jako zásobárna vody pro mlýn.

Počátkem roku 2008 nám byla předána zpracovatelem projektová dokumentace k revitalizaci a byly zahájeny práce na získání potřebných povolení. Součástí bylo i majetkové vypořádání zatrubněného úseku. Územní rozhodnutí bylo vydáno až v prosinci a stavební povolení včetně povolení k nakládání s vodami očekáváme až v roce 2009. Projekt revitalizace se bude v roce 2009 ucházet o podporu z Operačního programu životní prostředí.

3.9. SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI

V ochranných aktivitách pokračovala v roce 2008 zejména naše spolupráce s občanskými sdruženími v Hradci Králové – zejména s občanským sdružením Lidé a město, které sdružuje obyvatele Hradce Králové-Pouchova a s Kruhem pro občanskou společnost. Jedná se zejména o společnou účast v řadě správních řízení ve městě apod.. V menší míře jsme spolupracovali i s nově založeným občanským sdružením v Hradci Králové – Březhradě. Na krajské úrovni pak spolupracujeme s řadou občanských sdružení a dalších organizací v rámci neformální spolupráce nevládních organizací, která byla zahájena v roce 2007. Užší spolupráce probíhá zejména se ZO ČSOP Jaro v Jaroměři.

Při výstavbě skanzenu spolupracujeme s občanským sdružením Kapounka, které bylo založeno jako poradní orgán pro koordinaci přípravy a výstavby skanzenu a s Dřevozpracujícím družstvem, které je hlavním realizátorem skanzenu. ZO ČSOP Orlice je také (společně s Dřevozpracujícím družstvem a Společností ochránců památek východních Čech) kolektivním členem OS Kapounka.

V oblasti environmentální výchovy probíhala spolupráce zejména se Střediskem ekologické výchovy SEVER, odborem životního prostředí Magistrátu města HK, odborem ŽP a zemědělství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Společností pro trvale udržitelný život, občanským sdružením Galácie a řadou dalších organizací.

3.10. INTERNETOVÁ PREZENTACE ZO A JEJÍCH PARTNERŮ

Internetové stránky zůstávají i nadále na stejných adresách. Jejich aktualizace probíhá cca dvakrát až pětkrát do roka. Na častější aktualizace nemáme bohužel kapacity. Od roku 2007 na webu zveřejňujeme i informace o některých správních řízeních, kterých se účastníme, včetně odborných podkladů.

ZO ČSOP Orlice: <http://www.krnovice.cz/csop>

Skanzen Krňovice: <http://www.krnovice.cz>

4. ZÁVĚRKA JEDNODUCHÉHO ÚČETNICTVÍ K 31. 12. 2008

Závěrka jednoduchého účetnictví k 31. 12. 2008 je uvedena v samostatné příloze

V Hradci Králové dne 18. 2. 2009

Výroční zprávu zpracoval: Ing. Adam Záruba

**PODĚKOVÁNÍ ZA FINANČNÍ PODPORU NAŠICH PROJEKTŮ V ROCE 2008 NÁLEŽÍ
NÁSLEDUJÍCÍM INSTITUCÍM A ORGANIZACÍM:**

1. Královéhradeckému kraji

2. Fondu T-Mobile

3. ÚVR ČSOP

Foto na titulní straně: jasan ztepilý v krajině u Čistěvsí (okres Hradec Králové), který byl v roce 2008 na náš návrh vyhlášen za památný strom.